

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 11. do 20. julija 2012

OBVESTILO

Drugo dekada julija so večji del Slovenije zaznamovala številna neurja z močnimi nalivi, vetrom in točo. Značilnost padavin v tem obdobju je bila izrazita prostorska spremenljivost, količine so se že na krajših razdaljah lahko zelo razlikovale. Največ padavin je padlo v gorskem svetu SZ Slovenije, najmanj pa v južni Sloveniji v smeri od Dolenjske do Obale. Toča je klestila v Prekmurju, na celjskem, hud veter in močni nalivi so divjali tudi v osrednji Sloveniji. Najhuje je bilo na Bovškem. V SV Sloveniji se je stanje po dežju popravilo, premalo učinkovite pa so bile padavine v Posavju, na Dolenjskem in na Goriškem, kjer je bila voda v tleh še vedno težko dostopna za rastline. Sušni stres se je v teh predelih nadaljeval, vročinski stres pa je po ohladitvi v prvi polovici deкаде popustil. Slabše je bilo stanje le na Obalnem območju.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V drugi dekadi julija so bile dnevne temperature zraka sprva še nad povprečjem, z maksimumi nad 30 °C. Drugi dan deкаде, po prehodu vremenske fronte, se je ozračje ohladilo in temperature zraka so vse do konca deкаде ostale pod dolgoletnim povprečjem. Povprečna dekadna temperatura zraka, v večjem delu osrednje Slovenije med 19 in 21 °C, v Primorju do 25 °C, v hribovitih predelih pa med 16 in 18 °C, je bila rahlo pod dolgoletnim povprečjem, razen na Goriškem in na priobalnem območju, kjer je bila dekada kljub ohladitvi več kot 2 °C toplejša kot običajno. Tudi osončenje je bilo nadpovprečno le na Obali in na Goriškem ter ponekod na Štajerskem. Drugod so ob prehodu fronte oblaki zakrivali jasno nebo in osončenje je bilo okoli dolgoletnega povprečja oziroma nekoliko pod njim.

Deževna fronta se je nad Slovenijo zadržala dva dneva, vročinske nevihte pa so nekaj malega dežja prinesle še peti in šesti dan deкаде. Največ dežja, od 220 do 250 mm je padlo v hribovitih predelih SZ Slovenije ter delu Gorenjske. Tudi drugod je bila količina dežja obilna, na osrednjem Štajerskem in na Goriškem od 60 do 90 mm, v SV Sloveniji do 65 mm, na Koroškem dobrih 100 mm, v osrednji Sloveniji do 50 mm. Precej manj dežja, od 20 do 30 mm pa je padlo na Goriškem, Vipavskem, Dolenjskem in v Posavju in Beli Krajini. V teh delih Slovenije je bila količina padavin pod povprečjem, drugod pa precej nad povprečjem. V SZ Sloveniji je padlo celo 2 do 3 krat več padavin kot običajno. Izjema je bila Obala, ki je tudi tokrat ostala suha.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V večjem delu Slovenije je v povprečju izhlapelo med 3,5 do 4,5 mm, na Goriškem in na Obali do 7 mm vode na dan. V dekadi je skupaj izhlapelo od 30 do 40 mm vode, v Primorju pa okoli 60 mm vode.

STANJE RASTLIN

Ob prehodu vremenske fronte v prvih dneh deкаде so se v številnih krajih po Sloveniji razdivjala huda neurja. Toča je klestila v Prekmurju, na celjskem, hud veter in močni nalivi so divjali tudi v osrednji Sloveniji. Iz SV Slovenije niso poročali o večji škodi medtem, ko je na Bovškem, za neurjem s točo ostalo pravo razdejanje.

Padavine so prekinjale žetev, ki je to dekada potekala v osrednji Sloveniji. Ječmenova strnišča so marsikje že preorana in pripravljena za strniščno setev. Sušni stres se je nadaljeval na Obalnem območju, drugod se je talni vodni rezervoar ob padavinah spet napolnil, vendar je bila ob koncu deкаде vsebnost vode v tleh ponovno v območju, ko je rastlinam težje dostopna. V obdobju obeh vročinskih valov, ki sta skupaj trajala skoraj tri tedne, pa so bile kmetijske rastline v sušnem in vročinskem stresu. V tem obdobju je koruza zaključevala rast v višino in postopno prehajala v fazo metličenja. Za razvoj koruze je to obdobje precej kritično. Pred cvetenjem vodni stres povzroči nižjo rast in slabšo zasnovu storža, v času cvetenja pa slabšo oplodnjo ali celo jalovost rastlin, od oplodnje do mlečne zrelosti zmanjšanje števila zrn v vrsti na storžu, po mlečni zrelosti pa manjšo težo zrn. V SV Sloveniji se je stanje po dežju nekoliko popravilo, premalo učinkovite pa so bile padavine v regijah, kjer ni bilo večjih količin. Sušni stres se je nadaljeval, vročinski stres pa je po ohladitvi v prvi polovici deкаде popustil. Od drugih kmetijskih rastlin je bila najbolj prizadeta travna ruša na sveže odkošenih travnikih, tudi na krompiriških se je cima prezgodaj sušila. Še najboljše so sušne razmere prestale buče, pričele so cveteti, kar je še en znak, da se je dan pričel krajšati.

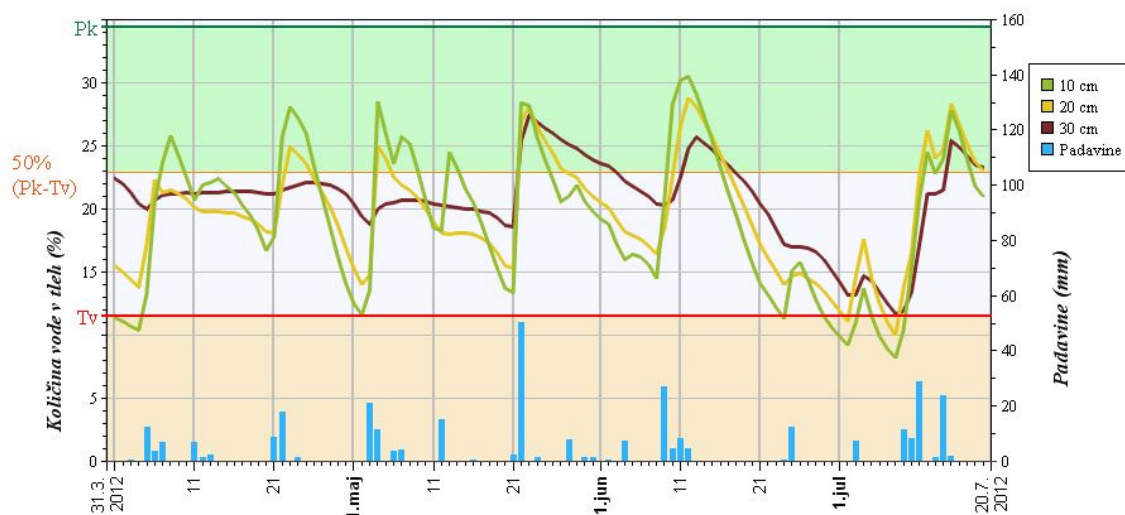
Padavine pa niso bile povsod dovolj učinkovite, zlasti na peščenih tleh s slabšo kapaciteto zadrževanja vode. Kjer so na teh površinah posajene zelenjadnice za tržno pridelavo, jim je bilo potrebno redno dodajati vodo z namakanjem.

VODA V TLEH

V drugi dekadi julija je bilo stanje vode v tleh v večjem delu Slovenije zadovoljivo zaradi pogostih padavin v prvi dekadi julija, ob sončnih in toplih dneh pa se je ob koncu druge deкаде voda v tleh postopno začela črpati. Stanje je bilo v drugi dekadi julija najslabše na Obali in v predelih, kjer lokalni nalivi niso zapolnili talnega rezervoarja.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 20.07. 2012

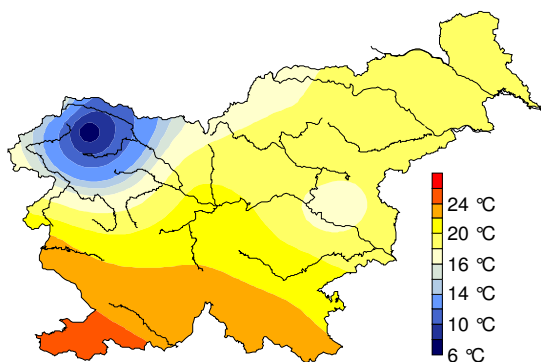
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

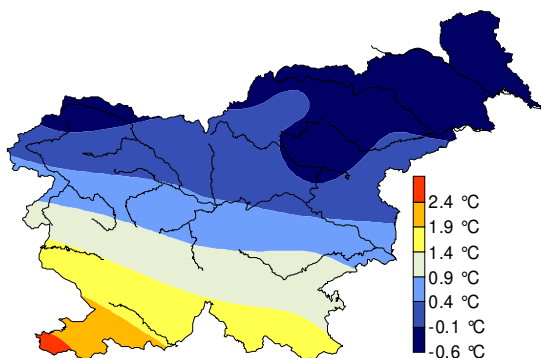
Po padavinah se je v drugi polovici dekad v SV Sloveniji vzpostavila normalna preskrbljenost tal z vodo, vendar se voda v tleh v nekaj dneh izčrpala in spet postala rastlinam nekoliko težje dostopna.

Povprečna temperatura zraka v drugi dekadi julija 2012

V večjem delu osrednje, vzhodne in severovzhodne Slovenije je bila povprečna dekadna temperatura zraka med 18 in 22 °C, v južnem delu Slovenije pa med 22 in 24 °C. Najvišje povprečne dekadne temperature zraka, nad 24 °C, so bile na obalnem območju in najnižje pod 14 °C pa v hribovitih predelih SZ Slovenije.

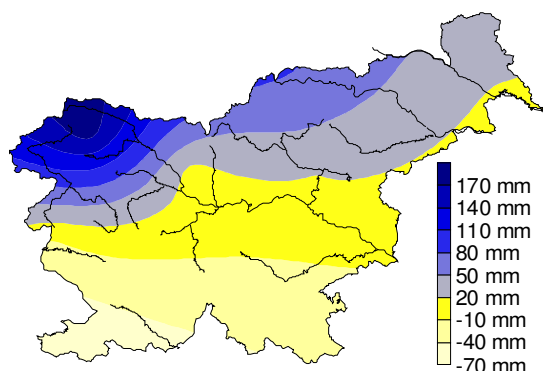
Odklon povprečne temperature zraka v drugi dekadi julija 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

Povprečna dekadna temperatura zraka je presegla dolgoletno povprečje za 0,5 do 1,5 °C le v južni polovici Slovenije. Najtopleje je bilo v primerjavi s povprečjem na obalnem območju. V severni polovici Slovenije pa je bila temperatura zraka dobre pol stopinje pod dolgoletnim povprečjem.

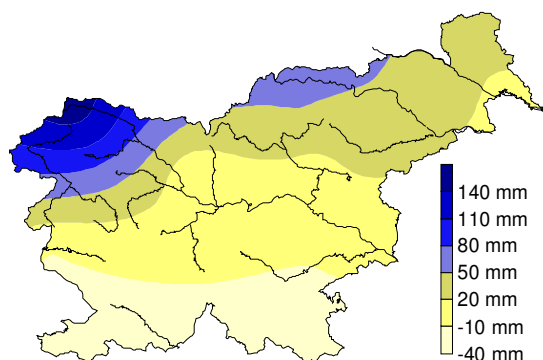

Vodna bilanca v drugi dekadi julija 2012

Vodna bilanca je bila v večjem delu severne polovice države pozitivna z največjimi presežki vode v hribovitih predelih SZ in S Slovenije. V večjem delu osrednje Slovenije je bilo stanje precej uravnoteženo, primanjkljaji pa so se povečevali proti jugovzhodu in skrajnem jugozahodu države. Največji primanjkljaj vode, okoli 70 mm, je bil na Obalnem območju in v večjem delu Slovenske Istre ter tudi ponekod na ilirskobistriškem območju.

Odklon vodne bilance v drugi dekadi julija 2012 od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

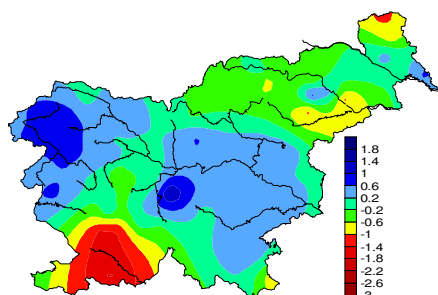

Največji presežek običajne vodne bilance v tej dekadi je bil v visokogorju severozahodne Slovenije. Odkloni so se zmanjševali proti jugu Slovenije, kjer je bilo stanje vodne bilance v drugi julijski dekadi rahlo pod dolgoletnim povprečjem.

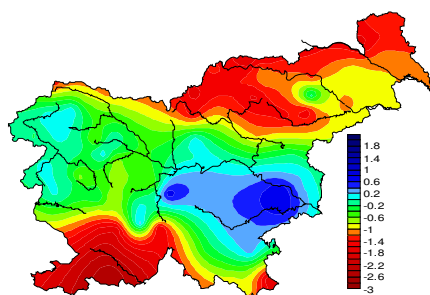
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

Negativne vrednosti SPI1 še ne pomenijo sušnosti in le negativno oziroma pozitivno odstopanje od dolgoletnega povprečja za mesec maj, vseeno pa v primeru velikih odstopanj nakazujejo izredno stanje. V letošnjem juniju je padlo bistveno manj padavin kot povprečno v jugovzhodnem in v pasu od S proti SV delu Slovenije, zato je tam SPI1 indeks na ekstremno suhi strani lestvice odstopanj. V tromesečnem obdobju april - junij je bilo ekstremno suho stanje na področju jugozahodne Slovenije in v delu SV Slovenije, kjer je bilo manj padavin kot je značilno za obdobje 1971-2000. Drugod pa je bilo padavin več kot v povprečju, SPI3 pa je v večjem delu na mokri strani lestvice odstopanj.

SPI3 (april – junij 2012)

SPI1 (junij 2012)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-.99 to .99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %